

KYJOVSKÉ NOVINY

SPECIÁLNÍ VYDÁNÍ

SRPEN 2026

900 let KYJOVA

900 let Kyjova

Rok 2026 je pro Kyjov výjimečný, protože si připomínáme 900 let od první písemné zmínky o našem městě, která je datována do roku 1126.

Když jsem se začala o tuto zmínku zajímat, zjistila jsem, že cesta k ní není tak jednoduchá, jak by se mohlo zdát. Původní listina se nedochovala a dlouho jsem měla pocit, že je trochu jako slavná paní Colombová – všichni o ní mluví, ale nikdo ji neviděl. Pátrání mě nakonec dovedlo k pozdějším opisům, v nichž se text zachoval.

Právě tam stojí latinská slova *forum cum villa Kigiow* – „trh spolu se vsí Kyjov“. Už před devíti stoletími byl tedy Kyjov místem obchodu, hospodaření a setkávání lidí. Nebyl jen bodem na mapě, ale živou součástí tehdejší Moravy.

Od té doby uplynulo 900 let. Během nich Kyjov přecházel války, požáry, epidemie, změny panovníků i státních zřízení. Měnily se generace, domy i podoba města. Přesto zůstal místem, do kterého se lidé vracejí, kde pracují, vychovávají děti a vytvářejí svůj domov.

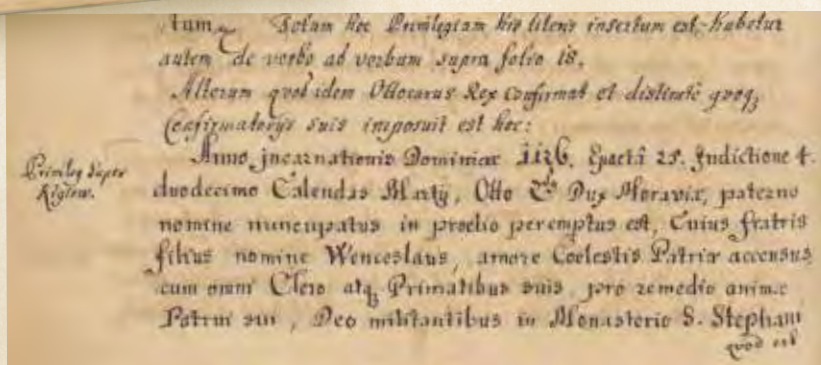
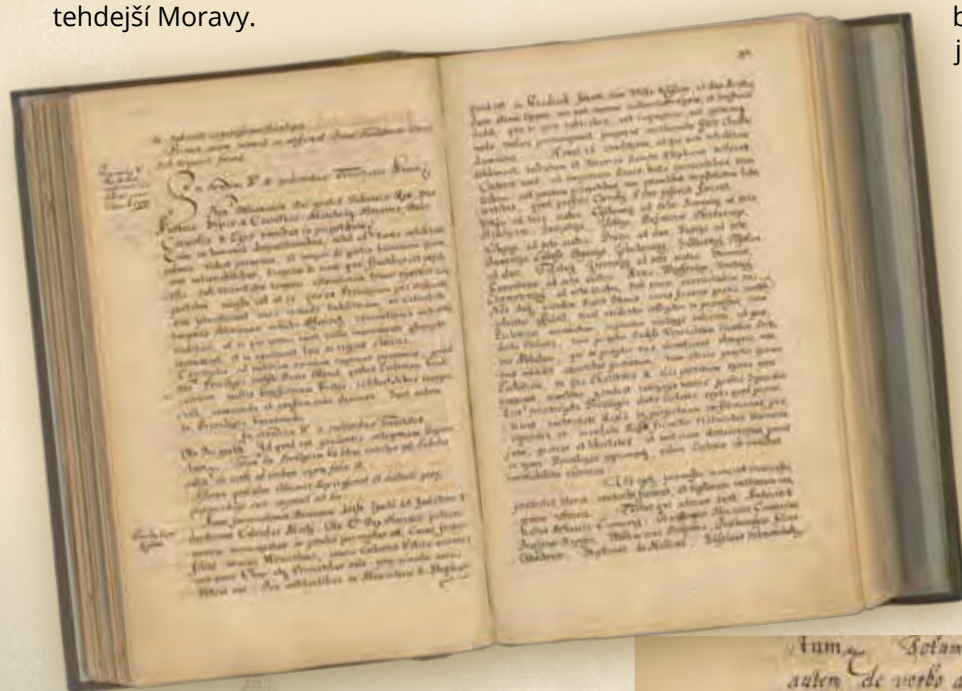
Možná právě v tom spočívá skutečný význam výročí. Nejen v letopočtu 1126, ale v nepřerušném příběhu lidí, kteří zde žili před námi a předávali své město dalším generacím.

Když dnes po devíti stech letech čteme nejstarší dochovanou zmínku o Kyjovu, uvědomujeme si, že jsme součástí stejného příběhu. A stejně jako naši předkové před staletími nemohli tušit, co přinese budoucnost, ani my ji neznáme. Můžeme ji však společně vytvářet.

Přejme tedy Kyjovu, aby byl i v dalších letech živým místem plným práce, setkávání, přátelství a naděje. Ať jeho příběh pokračuje ještě nejméně dalších devět set let.

Věra Kellnerová,
kronikářka města Kyjova

Rukopis ze 17. století, *Historica relatio de conditoribus primo arcis dein Monasterii Gradicensis* (Historická vyprávění o zakladatelích nejprve hradu, poté kláštera Hradisko).
Sepsal benediktin Michael Siebenaicher.

Přání Kyjovu od dětí

Aby se lidé a zvířátka v Kyjově měli furt tak dobře, jak se mají.

Viola

Ať je čistý a hezký.

Kubík

Z historie Bohuslavic

Ačkoliv jsou dnes Bohuslavice součástí Kyjova, jejich historie je velmi svébytná. Údolí říčky Kyjovky totiž v minulosti zažilo události, které zde zanechaly řadu neobvyklých stop.

Příběh osídlení zdejšího katastru začíná hluboko v pravěku, což dokládají archeologické nálezy paleolitického sídliště s kostmi mamutů. Pozdější čilý obchodní ruch zase potvrzují nálezy zlatých mincí, keltských duhovek a barbarské napodobeniny římského solidu císaře Herakleia.

Písemná historie obce sahá minimálně do 12. století. V roce 1371 se jejím majitelem stal markrabě Jan, bratr císaře Karla IV. Dobové záznamy z této éry již zmiňují tvrz, kostel, dva mlýny i rozsáhlé vinice. Za pozdější vlády Jana Šembery z Boskovic pak Bohuslavice získaly řadu privilegií a výsad.

Zajímavý umělecký detail ukrývá kostel sv. Filipa a Jakuba. Při opravách v roce 2000 zde byla odhalena středověká freska ze 14. století. Zobrazuje Krista ukřižova-

ného na „živém dřevě“ – tedy nikoliv na tesaném kříži, ale na rostoucích větvích stromu.

Zdejší půda v minulosti proslula také vinařstvím. Místní víno bylo tak vyhlášené, že se pro něj na panských stolech Liechtensteinů vžil název „Včelínské víno“. Právě s prací na vinohradech souvisí i odlišnost místního kroje a nářečí od zbytku Kyjovska. Vrchnost totiž kvůli nedostatku pracovních sil na vinicích přivedla kolonisty z Plumlovska, kteří si s sebou přinesli vlastní zvyklosti.

Bohuslavice byly v minulosti také mlynářskou baštou. Na úseku řeky mezi Stupavou a Kyjovem fungovalo celkem sedmáct mlýnů, z nichž hned pět se nacházelo přímo v Bohuslavicích. Na tuto tradici dnes navazuje kulturní centrum ART mlýn. Obec je mimo jiné rodištěm profesora Bohumila Sekly, zakladatele československé lékařské genetiky.

Bohuslavice byly připojeny ke Kyjovu v roce 1980.

Zdroj: archiv města

Ivana Martinková, mluvčí města

Jak vidíte Kyjov v budoucnosti?

Jako předsedkyně MAS (místní akční skupiny) každý den vidím, kolik skvělých myšlenek v našem regionu vzniká. Čím více se nám všem podaří propojit obce, školy, firmy, spolky i aktivní obyvatele, tím častěji budou vznikat věci, které mají skutečný smysl a dlouhodobý dopad. Právě v tom vidím budoucnost Kyjova – ne jako města, které stojí samo o sobě, ale jako přirozené srdce regionu, které lidi spojuje a dává jim prostor společně tvořit. Věřím, že právě tak vzniká *hrdý region, kde se lidé rádi zapojují do života v něm.*

A to je také vize Kyjovského Slováčka v pohybu.

Petra Pešková, předsedkyně spolku Kyjovské Slovácko v pohybu, z.s.

Perličky z historie Vávrova mlýna

Místo, které po staletí tvořilo tepnu hospodářského života Kyjovska – přesně tak lze popsat Vávruv mlýn v Nětčicích (č. p. 6). Jeho bohatá historie se začala psát už v roce 1347 a ačkoliv dnes jeho stroje mlčí, útroby budovy stále vyprávějí fascinující příběhy o mlynářském řemesle, technickém pokroku i osobní odvaze.

Renesanční centrum života

Historie mlýna v Nětčicích sahá hluboko do minulosti, ale cenný vhled do jeho tehdejší podoby nám dává **závěť Václava staršího Bzeneckého z roku 1576**.

Tento dokument dokazuje, že mlýn nebyl pouze místem pro mletí mouky, ale srdcem bohatého hospodářství. Dědicové si v té době rozdělovali nejen samotný objekt, ale také **čtyři krávy a zásoby starého i mladého vína**, které se v prostorách mlýna nacházely. Tento renesanční „inventář“ podtrhuje význam mlýna jako centra blahobytu tehdejší doby.

Věděli jste, že...? Historii mlynářského rodu můžeme sledovat až do roku 1760 díky dochované rodinné kronice Vávru, která podrobně mapuje jejich osudy napříč staletími.

Investice a rekordní tempo modernizace

Zlatá éra technologického rozvoje mlýna nastala v roce **1939** pod vedením Františka Vávry. Tehdejší rekonstrukce na moderní válcový provoz byla na svou dobu nevídaným počinem a stála **350 000 Kč**, což představovalo v předválečných letech obrovské jmění. Ohromující bylo i pracovní nasazení: pod dohledem osmi montérů pardubické firmy Jos. Prokop a synové byla kompletní přestavba hotová za pouhých **14 dní**, konkrétně mezi 16. a 29. srpnem 1939.

Mlynářská „šichta“ v číslech

Ihned po spuštění modernizovaného provozu v září 1939 začaly stroje pracovat na plný výkon. Během prvního měsíce se zde semlelo neuvěřitelných **12 vagonů obilí**. Aby bylo možné takovému náporu vyhovět, mlynářská chasa pracovala nepřetržitě ve dne i v noci. Jediný

čas na oddech nastával v neděli odpoledne, kdy se stroje až do pondělního rána zastavily.

Hrdinství pod nánosem mouky

Dějiny mlýna však psaly i tragické příběhy. **Zdeněk Vávra**, který se na mlýn přistěhoval v roce 1942, se stal obětí válečné krutosti. V roce 1944 byl vězněn v **koncentračním táboře v Bayreuthu** (pobočka Flossenbürgu) za tzv. mlynářský přestupek. Pravděpodobně šlo o nepovolené mletí „načerno“, kterým se snažil pomoci sousedům přežít těžké válečné časy. Zdeněk Vávra věznění naštěstí přežil a po válce se do Nětčic vrátil.

Zmizelá voda a spící muzeum

Zajímavostí pro dnešní obyvatele je proměna okolní krajiny. Tam, kde se dnes nachází **ulice Mlýnská**, bývala dříve rozlehlá mlynářská zahrada. Tou protékal náhon, který přiváděl vodu z Boršova a Kostelce. Dnes je toto vodní dílo zcela zasypáno a zastavěno domy. Přesto uvnitř samotné budovy čas jako by ustrnul. Dodnes se tam nachází **kompletní „strojní srdce“ z roku 1939** – od Francisovy turbíny přes transmisi až po válcové stolice značky Jos. Prokop a synové, které tvoří unikátní technické muzeum.

Statistické ohlédnutí na závěr

Mletí mouky v Nětčicích definitivně utichlo v roce **1971**, tedy po 32 letech od slavné modernizace. Provoz strojů byl pak zcela ukončen v roce 1984, kdy se v mlýně přestalo i se šrotováním krmiv. Přestože mlýn už svému účelu neslouží, jeho historie zůstává pevně zapsána v paměti města.

Článek vznikl na základě informací od Pavla Kudláče.

Ivana Martinková, mluvčí města

Kyjovský kroj v proměnách času

Kroj oblékaný v Kyjově a jeho blízkém okolí patří k nejznámějším a nejrozšířenějším lidovým oděvům v České republice. Přispěl k tomu nejen jeho výrazný a líbivý vzhled, ale také skutečnost, že jej část veřejnosti začala vnímat jako typický národní kroj. V mnoha oblastech, kde původní lidový oděv postupně zanikl, se proto kyjovský kroj začal používat jako jeho náhrada – tuto roli někde plní dodnes.

Dnes si pod slovem kroj obvykle představíme slavnostní oděv určený pro významné příležitosti, hody, průvody nebo folklorní vystoupení. Pro naše předky však nebyl výjimečným kostýmem, ale běžnou a nepostradatelnou součástí každodenního života. Stejně jako současné oblečení vypovídal o věku, rodinném stavu, společenském postavení i příležitosti, pro kterou byl oblékán.

Nejstarší dochované zprávy o odívání obyvatel Kyjovska pocházejí z první třetiny 19. století. Souvisí s návštěvou císaře Ferdinanda V. v Brně, při níž byl zaznamenán slavnostní oděv z milotického panství.

Už v této době se objevují některé prvky, které jsou součástí kyjovského kroje dodnes – například rukávce se čtverhranným límcem nebo obřadní černá sukně.

Během 19. století se lidový oděv na Kyjovsku vyvinul do své typické podoby s výraznými a snadno rozpoznatelnými součástmi, jako jsou například ženská a mužská *kordulka*, černě vyšívané rukávce, typický úvaz tureckého šátku či červená sukně *pávka*. Ustálily se rozdíly mezi krojem nošeným v jižní části regionu a mezi oděvem oblékaným v Kyjově a okolí. Dosud jsou typické průsečíky zejména v ženském kroji, který se v obou oblastech odlišuje uplatněním výrazného vyšívaného límce „obojku“ a také dalšími nuancemi. Mužský oděv je na severním a jižním Kyjovsku odlišný výrazně.

Kroj se postupně vyvíjel, každá generace do něj vnášela nové prvky, které se někdy udržely, jindy byly zapomenuty. Všechny tyto změny však probíhaly pomalu a v souladu se způsobem života jeho nositelů.

Zásadní proměna pak nastala až v 50. a 60. letech 20. století, kdy kroj získal podobu, v jaké jej známe dnes. V ženském odívání se například zmenšily rukávy, prodloužila kordulka, sukně se zkrátily a rozšířily. V mužském kroji takto výrazné změny neproběhly. Ještě důležitější však byla proměna jeho funkce. S úbytkem obyvatel

Mladý pár z Boršova

živících se zemědělstvím se lidový oděv postupně přestal nosit v každodenním životě a jeho užití se pro většinu obyvatel Kyjovska omezilo na slavnostní a obřadní příležitosti. Postupně se vytrácela pestrost, některé části téměř zanikly a jiné se používaly jen při konkrétních událostech, v určitých kombinacích nebo vázané na věk či společenské postavení.

Na současné podobě kroje se výrazně podílely také folklorní soubory a spolky, které vznikaly od poloviny 20. století.

Jejich činnost vedla na jedné straně k určité unifikaci krojů, na straně druhé však pomohla zachovat tradiční slavnosti, při nichž tento oděv dodnes hraje důležitou roli. Typickým příkladem jsou hody, které zůstávají významnou společenskou událostí napříč Kyjovskem.

Zvláštní kapitolou jsou kyjovské kroje nošené v jiných částech Čech a Moravy. V první třetině 20. století si je jako projev vlastenectví pořizovaly především městské ženy a dívky a oblékaly je při příležitosti národních oslav. Jen ve výjimečných případech se jednalo o originální kroje pořízené v Kyjově a okolí, většinou se zhotovovaly mimo region podle tištěných návodů a stříhů.

Po druhé světové válce se tento typ oděvu začal objevovat také v oblastech, kde původní lidové oblékání zaniklo (například na Brněnsku či Znojemsku). Příslušníci chasy si je ku příležitosti hodů zapůjčují v půjčovnách, které kroj na hody kompletně připraví. Nutno však dodat, že jen málokterá půjčovna má tyto napodobeniny zhotoveny v odpovídající kvalitě a problémem bývá také celková úprava kroje.

Kyjovský kroj se v průběhu času proměňoval stejně jako prostředí, ve kterém se nosil. Z každodenního oděvu se stal především oděv slavnostní, jeho význam však nezakrátkl. Dodnes je výraznou součástí místních tradic a jedním ze znaků identity obyvatel Kyjovska.

Petra Hrbáčová, vedoucí Centra hmotného kulturního dědictví Národní ústav lidové kultury

Vzpomínky na Sokola

Kyjovský Sokol letos oslavil hned dvě významná výročí – 155 let od svého založení a 100 let od otevření sokolovny. Organizace, která po celá desetiletí formovala sportovní, společenský i kulturní život ve městě, zanechala nesmazatelnou stopu v životech mnoha Kyjovjáků. V následujících textech vám přinášíme vzpomínky lidí, kteří spojili se Sokolem velkou část svého života.

Vzpomínka pana Karase, bývalého starosty Sokola

Jméno Přemysla Karase je čtenářům Kyjovských novin dobře známé. V březnovém čísle jsme informovali o jeho úspěchu v anketě Sportovec okresu, kde získal titul Osobnost roku. Pan Karas je s kyjovským Sokolem spjatý téměř 80 let, z toho 20 let působil jako jeho starosta. Ve speciálním výročním vydání zavzpomínal na minulost i významné osobnosti naší jednoty.

Pana Karase přivedli do Sokola rodiče v roce 1947. Pod vedením bratra Vasického se tehdy věnoval základní gymnastice a pravidelně cvičil až do roku 1950, kdy byla organizace zrušena. Dobře si pamatuje období, kdy někteří sokolové nesměli do sokolovny vůbec vstoupit.

I přesto sokolský život pokračoval. Členové se scházeli například ve sklepě kyjovského kronikáře a historika Jakuba Kyněry. Pan Karas vzpomíná i na to, jak se J. Kyněra dostal do nemilosti tehdejšího režimu poté, co napsal, že město během druhé světové války osvobodili Rumuni.

Podle pana Karase byl Sokol skutečným pojmem. Lidé zde nejen cvičili, ale také hráli divadlo a společně trávili volný čas. Dodnes si vybavuje řadu osobností, které byly se Sokolem neodmyslitelně spjaty. Mezi nimi také Ľudovít Guryča, který stál u zrodu kyjovského cyklistického oddílu a kterého si mnozí pamatují také díky listopadu 1989, kdy na Letenské pláni vystoupil po Václavu Havlovi. Na jeho práci v oddíle dnes navazuje Vladimír Hušek.

Ve svých vzpomínkách se pan Karas vrací i k době, kdy Sokol tvořili především učitelé, kteří pro organizaci doslova žili. Mrzí ho, že se nepodařilo přivést ke sportu více dětí a mládeže. Podle něj mají dnešní děti mnohem širší nabídku sportovních aktivit, a proto už Sokol není tak přirozeným centrem sportovního života jako dříve.

Pro pana Karase zůstává Sokol symbolem hrdosti a vlastenectví. Rád vzpomíná na všesokolské slety a setkání se sokoly v zahraničí. Do budoucna by si přál jediné – aby děti byly vedeny ke sportu rodiči a učiteli.

Kdo je ten pán v oranžové teplákovce?

Na pražské Letné se 25. listopadu 1989 konala velká demonstrace proti tehdejšímu režimu. Na pódiu se mezi řečníky vystřídal řada známých osobností, mimo jiné Marta Kubišová či Václav Havel. A hned po něm se u mikrofónu objevil neznámý muž v oranžové teplákovce.

Byl to již zmíněný Ľudovít Guryča – učitel původem ze Sence, který působil jako pedagog na odborném učilišti v Kyjově. Kromě jiného byl výborným recitátorem a sokolem, který v našem městě založil dodnes úspěšný cyklistický oddíl.

Do Prahy přijel na motorce, vystoupil s projevem na Letné a poté se vrátil domů. Jeho životní příběh naleznete na webu Paměti národa, kde je dostupná také videonahrávka jeho letenského vystoupení.

Vzpomínka od pana Huška

V roce 1990 jsme se rozhodli obnovit v Kyjově cyklistický klub. Spolu s bývalým cyklistou a členem výboru kyjovského Sokola Přemkem Karasem jsme klub zaregistrovali pod místní jednotu Sokola, který po dlouhých letech mohl opět svobodně fungovat.

Pod jeho hlavičkou jsme našli výborné zázemí v místní sokolovně. Začali jsme zde pravidelně trénovat a pořádat závody – od krajských přeborů až po významné akce. V roce 1992 jsme společně uspořádali mistrovství ČR v cyklistice žáků. To vše za velké podpory členů výboru Sokola – bratrů Kunze, Kafky, MUDr. Dunděry, H. Bartoňkové a hlavně starosty Božina Foukala.

Dodnes si vzpomínám na dobu, kdy jsme neměli potřebné finance na činnost a ceny pro sportovce. Starosta Sokola tehdy donesl několik plat jogurtů a vynikajících sýrů z kyjovské Mlékárny, které jsme věnovali jako ceny vítězům.

Na toto období po více než 35 letech rád vzpomínám – vše jsme dělali s nadšením, bez nároku na finanční od-

měnu. Sportovec byl sportovcem a hlavně kamarádem a člověkem. Díky tomu jsme za uplynulých 36 let vychovávali v Kyjově řadu významných sportovců, reprezentantů ČR a uspořádali mnoho sportovních akcí. To vše za podpory současného Sokola a vedení města Kyjova.

Se sportovním pozdravem Sportu zdar!

Vladimír Hušek

ARCHIV SOKOLA KYJOV

Starosta
Sokola Kyjov
Božin Foukal
místní jednoty
vítězů cyklistiky
vystupuje
číslo 4.7.1993

Když se v Boršově hrálo divadlo

Divadelní tradice v Boršově sahá až na přelom 19. a 20. století. Podle zápisů v **Pamětní knize** se o rozvoj ochotnického divadla zasloužili především místní učitelé Jakub Přerovský a Jan Kudrna. Z této doby nemáme doložené názvy divadelních her, ale pravděpodobně se jednalo o představení s dětmi.

První doložené představení dospělých ochotníků se uskutečnilo v roce 1911. Jednalo se o hru Jiříkovo vidění, jejímž režisérem byl profesor Ladislav Fiala. Není však známo, kde tehdy ochotníci vystupovali.

Významným impulzem pro rozvoj divadla v Boršově byla v roce 1927 výstavba hostince U Vlachů, v jehož sále vzniklo také divadelní jeviště. Prvním představením zde byla hra Lešetínský kovář, kterou režírovali již zmíněný profesor Fiala a řídící učitel Jan Pantůček. V roce 1930 sehráli místní ochotníci také několik představení u příležitosti 80. narozenin prezidenta T. G. Masaryka.

Ani druhá světová válka divadelní tradici zcela nepřerušila. Po jejím skončení se na boršovském jevišti vystřídala řada představení a ochotníci hostovali také v Bohuslavicích, Sobůlkách či Vlkoši. Vedle dospělých se divadlu věnovala i školní mládež.

Od 70. let převzaly divadelní činnost především děti pod vedením místních učitelek. Nejdéle se její organizaci věnovala paní učitelka Eva Veselská. Poslední inscenace byly uvedeny na počátku 80. let 20. století. Lidé, kteří se chtěli ochotnickému divadlu věnovat i nadále, přešli do divadelního souboru v Kyjově. Tím se uzavřela jedna z významných kapitol kulturní historie Boršova.

Text byl sepsán na základě informací z publikace Boršov 1355–2001, kterou nám věnoval pan Jaroslav Slovák. Srdečně děkujeme.

Lešetínský kovář – první divadlo „U Vlachů“, r. 1927

Madlenka z kovárny

Antonín Komár – průkopník kyjovského motorsportu

1907

Kyjov letos slaví 900 let od první písemné zmínky. To je příležitost připomenout si významné osobnosti města, na které se dnes téměř zapomnělo nebo o jejichž existenci většina Kyjováků nemá ani tušení. Jednou z nich byl amatérský automobilový závodník Antonín Komár (27. ledna 1907 – 16. září 1951).

První závodní úspěchy

Rodina Komárových bydlela v domě č. p. 1 na Dobrovského ulici za dnešní poštou. Antonín se vyučil automechanikem a v roce 1927 založil v Kyjově dopravní firmu – taxislužbu. V roce 1933 propadl kouzlu automobilových závodů a hned ve své premiérové sezoně dosáhl výrazného úspěchu – s vozem Tatra obsadil v prestižním závodě 1000 mil československých třetí místo ve třídě do 1500 cm³.

Od roku 1934 pravidelně startoval s vozem Bugatti na Velké ceně Brna. Největšího předválečného úspěchu zde dosáhl v roce 1935, kdy byl klasifikován na šestém místě. Na konci téže sezony obdržel od sportovní komise Autoklubu republiky Československé stříbrný odznak jako ocenění za mimořádné sportovní výsledky. Se svou starší bugatkou pak až do roku 1938 sbíral další úspěchy. Poslední předválečný závod vyhrál v srpnu 1938 na Lochotínském okruhu v Plzni. Jeho slibně se rozvíjející kariéru však přerušila Mnichovská dohoda a následně druhá světová válka.

Návrat na okruhy

Po válce se Antonín Komár na závodní okruhy vrátil. V roce 1948 si na pražské výstavě zakoupil italský závodní vůz Cisitalia, s nímž navázal na své předválečné úspěchy. Právě s tímto automobilem startoval na Velké ceně Československa v roce 1949, která byla jediným

závodem Formule 1 uspořádaným na území tehdejšího Československa. Kvůli technické závadě však musel po šestém kole odstoupit.

Poslední závod

Díky svým výsledkům navázal spolupráci s automobilkou Škoda a začal závodit s vozy této značky. Jeho závodnickou dráhu tragicky ukončila nehoda při závodě v Ostravě v neděli 16. září 1951. Se svým vozem Škoda 1100 Supersport havaroval a následkům zranění podlehl. Bylo mu pouhých 44 let. Zanechal po sobě manželku a syna Ladislava.

Velkolepého pohřbu Antonína Komára se zúčastnili nejen zástupci automobilky Škoda, ale také přední českoslovenští závodníci, kterým tento kyjovský soukromý jezdec dokázal po řadu let úspěšně konkurovat.

Lukáš Bělič

105 let Slováckého roku

Když se v roce 1921 konal první Slovácký rok, nestály u jeho zrodu folklorní soubory, jak bychom dnes možná čekali, ale kyjovští sokolové. A nebyl to žádný nápad od zeleného stolu. Jak vzpomínají pamětníci, někteří z nich se už dříve scházeli k hudbě, zpěvu a tanci – spíš neoficiálně, bez velkých plánů, prostě proto, že je to bavilo. A z takových setkání se časem zrodila myšlenka dát věcem větší rámec.

Z dnešního pohledu byl záběr slavnosti překvapivě široký. Nešlo jen o Kyjovsko a Ždánsko, ale o pokus ukázat celé Slovácko v jeho přirozené rozmanitosti. Program tvořily především okolní obce, ale zároveň do Kyjova přijížděly i vzdálenější obce s tím, co pro ně bylo – a dodnes v mnoha případech je – typické. Společně tak skládaly obraz regionu v celé jeho šíři – Vlčnov s jízdou králů, Velká nad Veličkou s fašaňkem, Lanžhot s hody.

Program vlastně kopíroval průběh roku – od fašaňku na jeho začátku až po hody, které ho uzavírají. V tom byl původní smysl Slováckého roku: ne ukázat pár vybraných zvyků, ale zachytit celek tak, jak se žil.

Smysl prvního ročníku vystihují slova ze sborníku: „*Jest povinností činitelů povolaných starati se o zachování a rozšíření toho, čím národ náš dnes snad již jediný před cizinou se může chlubit.*“ Nešlo tedy jen o slavnost, ale spíš o pokus něco zachytit a – pokud možno – neztratit cestou.

Ohlas byl znatelný, i když bychom v tom asi těžko hledali jeden velký obrat. Druhý ročník se konal hned následující rok a Slovácký rok si postupně našel své místo. Pro řadu obcí je dodnes jedním z důvodů, kdy vytáhnout kroje, oprášit zvyky a připomenout si, že tradice není samozřejmost.

Slovácký soubor Kyjov sice nikdy nebyl hlavním pořadatelem, ale jako domovský soubor se na této tradici od svého vzniku přirozeně podílí – a jsme za to rádi. Mezi jednotlivými ročníky totiž právě taková každodenní práce drží věci pohromadě.

Za těch 105 let se na tom všem podílela dlouhá řada lidí. Mnozí by si zasloužili být jmenováni, ale jejich pří-

běhy by vydaly spíš na knihu než na jeden článek. Tohle je tak alespoň krátké poděkování.

Dnes, o více než sto let později, se možná změnila kulisa, ale princip zůstává. Lidé se potkávají, zpívají, dívají se na sebe v krojích i bez nich – a na chvíli to dává smysl. A možná právě proto má Slovácký rok pořád své místo: připomíná, že navzdory všem rozdílům máme k sobě blíž, než se někdy zdá.

Jakub Švorba, předseda Slováckého souboru Kyjov za přispění Zdeňka Langáška

Slovácký rok 1957

1921

Wehrmacht v Kyjově

Kyjov v době okupace

V Kyjově bylo již od poslední čtvrtiny 19. století na vzestupu silné národní cítění, proto obyvatelé prožívali ohrožení Československa v roce 1938 intenzivně. Kyjovští se zapojili do sbírky na obranu státu, v září byly ve městě z členů Sokola, Orla a hasičského sboru ustaveny strážní čtyři mající za úkol chránit veřejné budovy, komunikace a železniční úseky. Mobilizace tu byla přijata s odhodláním, ačkoli u obyvatelstva nechyběly obavy z války. Šokem pro všechny byl výsledek Mnichovské dohody.

Okupace

Obsazení zbytku republiky 15. března 1939 a zřízení Protektorátu Čechy a Morava přijali lidé v Kyjově sice se smutkem, ale bez aktivního odporu, jenž by ostatně byl zbytečný. Tíživou atmosféru ještě umocnil například zákaz Slovákého roku plánovaného na 27. srpna 1939. Obavy vyvolávala také organizace Vlajka – úředně rozpuštěná, ale fakticky tolerovaná, která chtěla získat rozhodující vliv ve vedení města. Její zdejší členové, byť nepočetní, vystupovali výrazně proněmecky a antisemitsky – uvítali i vyrabování a poškození synagogy nacisty v roce 1941 a deportaci kyjovských Židů a Romů do vyhlazovacích táborů na počátku roku 1943.

Kyjov měl štěstí na nízký počet německých obyvatel a českých odrodilců, což městské radě v čele se starostou Matějem Urbanem umožnilo mírnit nejhorší excesy. Přesto došlo, stejně jako jinde v protektorátu, k rozpuštění Sokola, Orla i legionářských spolků. Naopak tu byl ustaven Musejní a archeologický spolek či Slováký krúžek.

Ve funkčním období oblíbeného starosty Urbana se začalo s výstavbou nemocnice a přestavbou městské elektrárny. V polovině roku 1941 byl ovšem pro své výrazně české postoje odvolán. Nelehké úlohy vést město se na naléhání svého okolí ujal gymnaziální profesor Ludvík Kalus, čímž se zabránilo nástupu radikálních vlajkařů. Nezabránil ale odstranění legionářských symbolů na pomníku Svobody před gymnáziem, likvidaci kyjovského Musea odboje zaměřeného na legionářskou tematiku nebo přejmenování některých ulic a náměstí podle nacistických pohlavářů.

Odbojáři proti nacistům

I přes postupné poněmčování a lístkový systém fungoval zpočátku v Kyjově relativně běžný život. Hrál se divadlo, promítala kina a pořádaly se koncerty i sportovní turnaje. Většina obyvatel sice z obav o sebe i své rodiny proti okupační moci aktivně nevystupovala, skutečná podpora okupantů však byla minimální.

Pokud jde o odbojovou činnost, ta se ve městě rozvíjela už záhy po okupaci. Do jisté míry fungovala spolupráce mezi různými odbojovými skupinami a na ně napojenými jednotlivci.

Mezi první odbojáře patřili sokolové vedení zmíněným starostou Urbanem. Kyjovská síť však utrpěla těžkou ránu po zatčení Oldřicha Pechala, velitele paravýsadku ZINC vyslaného do protektorátu z Anglie. Sokolové mu pomáhali, což nacisté potrestali vlnou poprav (včetně M. Urbana).

Kyjovští sokolové působili také ve vojenské organizaci Obrana národa (mj. šlo o MUDr. Vladimíra Dunděru). Jejím úkolem bylo získávání zpravodajsky cenných informací, případně sabotáže. Podporovala také rodiny vězňů v internačním táboře ve Svatobořicích. Také ona se bohužel dočkala vražedných represálií.

Někteří kyjovští občané spolupracovali též s jedním z oddílů spadajících pod paraskupinu Carbon výsadkáře Františka Bogataje. Pod vedením JUDr. Antonína Máčela působil v sousedních Bohuslavicích – budoval bunkry v Chříbech, ukrýval uprchlíky a připravoval západními spojenci shozené zbraně pro budoucí možné diverzní akce.

Část těchto zbraní převzala organizace Vela, působící sice v Bzenci, ale mající své sympatizanty rovněž v Kyjově. Na samém konci války ji postihl tragický osud, a to na základě provokací konfidentů a vlasovců. Sedm odbojářů brutálně umučili příslušníci protipartyzánského oddílu ZbV-Kommando 43 vedeného Egonem Lüdemanem. Stalo se tak přímo v kyjovském sídle služebny oddílu, v tzv. Gästehausu – dnes již neexistujícím domě č. p. 31 za radnicí. Ještě předtím členové komanda zaznamenali další „úspěch“ – zjistili místo schůzky vlastenců napojených na Carbon a Velu v chatě Kameňák v Chříbech, kde zmasakrovali takřka všechny přítomné muže.

Komunistický odboj měl v Kyjově menší význam a zaměřoval se na kolportování letáků a časopisu Moravská Rovnost.

Významnou roli v odboji sehráli také vojáci spjatí s Kyjovem bojující v čsl. jednotkách na Západě. Za všechny lze připomenout aspoň velitele 311. československé bombardovací perutě RAF Vladimíra Nedvěda.

Fronta se blíží

Nepříznivý vývoj na východní frontě vedl nacisty k tomu, že již od podzimu 1944 začaly být v Kyjově budovány protitankové silniční zábrany vytvořené ze silných dubových klád. Zároveň se zvětšoval i počet raněných příslušníků Waffen-SS přivážených z frontových bojů do jejich lazaretu zřízeného v kyjovské nemocnici.

Na přelomu března a dubna téhož roku, kdy byla již v plném proudu Bratislavsko-brněnská operace Rudé armády, došlo k výraznému omezení osobní dopravy na železničních tratích Brno – Vlárský průsmyk a Kyjov – Mutěnice. Přednost měly vojenské transporty. Později byl pohyb na železnici zastaven úplně.

Wehrmacht se rozhodl Kyjov bránit, opěrné body dělostřelecké obrany vytvořil na výšině sv. Rocha a v areálech sklárny a nemocnice, jelikož právě odsud se dal postup osvoboditelů očekávat. Pyrotechnický oddíl německé branné moci se v polovině dubna zaměřil na destruk-

ci komunikačních spojů a rovněž části nádraží, na němž zapálil asi 160 vagonů plných nejrůznějšího materiálu. Cílem bylo co nejdéle zadržet vítězího nepřítele.

Osvobození Kyjova

Dne 19. dubna se zdárně rozvíjející se fronta jihovýchodně, jižně a západně od Kyjova zastavila. Vyčerpané sovětské jednotky musely být vystřídány čerstvými příslušníky 1. rumunské armády. Rumunští pěšáci celých devět dnů útočili proti dobře strukturované obraně zkušených příslušníků Wehrmachtu ve Vlkoši a v Kyjově za podpory poměrně intenzivní dělostřelecké palby rudoarmějců. Škody ve městě byly dosti značné. Nejvíce poničena byla strategická místa německé obrany, tedy sklárna a křižovatka silnic do Vlkoše a Milotic, a především nemocnice, na jejímž žalostném stavu se svým chováním podílelo také její vojenské osazenstvo. Výsledkem bylo, že zdravotnické zařízení mohlo být do alespoň částečného provozu uvedeno až po necelém roce. Střelba ale zasáhla také vnitřní město a další lokality Kyjova a poničila řadu budov.

Civilisté tuto nebezpečnou dobu trávili hlavně v noci ve sklepech pod svými domy, v hnědouhelných dolech či ve vinných sklepech. Značný problém tvořilo zásobování občanů potravinami – zmírňovali je kyjovští pekaři, kteří bez ohledu na palbu pekli chléb.

V úterý 24. dubna odpoledne vydalo německé vojenské velitelství města zákaz nočního vycházení s tím, že kdo neuposlechne, může být zastřelen. Tři dny nato však Rudá armáda ovládla blízké Strážovice a pro německou posádku v Kyjově nastalo reálné nebezpečí obklíčení. Proto ještě před půlnocí okupanti město opustili.

Mezi pátou a šestou hodinou ranní v sobotu 28. dubna pak do Kyjova vstoupily první rumunské jednotky, konkrétně příslušníci 19. pěší divize (velitel brig. gen. Gheorghe Mosiu) 4. armádního sboru 1. rumunské armády pod vedením kapitána Pajkuly. Více než šest let nacistické nadvlády v Kyjově skončilo.

Vojtěch Urbančík, historik Vlastivědného muzea Kyjov

Kyjov v roce 1941 navštívil Vlasta Burian.

Město osvobodili rumunští pěšáci.

Dnes již neexistující budova zvaná Gästehaus (vzadu vlevo) byla i základnou protipartyzánského oddílu ZbV-Kommando.

Jména, na která nesmíme zapomenout

Při příležitosti 900 let od první písemné zmínky o městě bychom rádi připomněli jména a osudy lidí, kteří za druhé světové války položili život za svobodu své vlasti.

Následující seznam padlých vlastenců nám zaslal MUDr. Jiří Dunděra, kyjovský lékař, publicista a výtvarník. Pan doktor se desítky let věnuje mapování novodobé historie Kyjovska a životním příběhům osobností regionu. Za svůj přínos v oblasti zdravotnictví, kultury a umění získal Cenu města Kyjova i Cenu starosty města.

Za poskytnutí tohoto přehledu panu doktorovi srdečně děkujeme.

► Seznam padlých vlastenců, spolupracovníků velitele paraskupiny ZINC npor. Oldřicha Pechala z Vřesovic

► Příbuzní Oldřicha Pechala popravení v Brně, Kounicových kolejích 12. 6. 1942:

Pechal Klement, bratr O. P.
Pechal Josef, otec O. P.
Pechalová Anna, matka O. P.
Žižlavská Božena, sestra O. P.
Žižlavský Jan, švagr O. P.
Hložek František, strýc O. P.

► Spolupracovníci popravení v Brně, Kounicových kolejích 1. 7. 1942:

Cejp Emil z Kyjova
MUDr. Dunděra Vladimír z Kyjova
Dunděrová Gabriela z Kyjova
plk. Dymeš Karel z Kyjova
štkpt. Müller Josef z Kyjova
Štěpánková Hermína z Kyjova
Urban Matěj z Kyjova
Urbanová Antonie z Kyjova
Weizenbauer Karel z Kyjova
P. Kostíha Václav ze Žďanic
P. Voneš František ze Žďanic
Pospíšil Josef z Koryčan
Semrád Karel z Koryčan

► V nacistických věznicích a koncentračních táborech umírali i příbuzní popravených:

Müllerová Anna z Kyjova
Pospíšilová Marie z Koryčan
Semrádová Marie z Koryčan
Dymeš Karel ml. z Kyjova
Štěpánková Otilie z Kyjova
Kubatíková Josefa ze Žďanic

Nadporučík Oldřich Pechal byl odsouzen k trestu smrti 30. 6. 1942, ale popraven byl až 22. 9. 1942 v Mauthausenu po vyvraždění celé rodiny a většiny spolupracovníků.

Cyril Žižlavský, nejbližší spolupracovník Oldřicha Pechala, unikl ještě osm měsíců gestapu, ale 5. 3. 1942 v obklíčení ukončil život vlastní zbraní.

► 14. 10. 1943 byli v Praze popraveni všichni, kteří Cyrila Žižlavského ukrývali:

Hubr Ondřej z Mouchnic
manželé František a Marie Janouškovi ze Žeravic
Traudyš Jindřich z Koryčan
Kubík Jan ze Žeravic; jeho manželka Apolonie Kubíková zemřela ve věznici před vykonáním rozsudku smrti.
Také rodiče manželů Janouškových se nedočkali konce války.
Karel Janoušek zemřel 14. 10. 1944 pár týdnů po propuštění z věznice a jeho manželka Františka Janoušková zemřela 8. 3. 1945 v Ravensbrücku.

Nětčice (1930)

Traverza z železničního mostu v Bohuslavicích (1945)

Muzeum (1972)

KVJJOV 1126 - 2026

Městská lidová knihovna v Komenského ulici (1964)

Masarykovo náměstí (nedatováno)

Kyjovští hasiči (1929)

Sokolský slet (1921)

Návštěva prezidenta Masaryka (1924)

Synagoga (1930)

Skupina krojovaných v severokyjovských svátečních krojích při hodech v Boršově (1917)

Pohled na kapli sv. Josefa (nedatováno)

Rozhovor s bývalým ředitelem nemocnice

Nemocnice Kyjov slaví 80 let své existence. Toto významné výročí si připomínáme po celý rok 2026 prostřednictvím příběhů, fotografií a zajímavostí z minulosti i současnosti. MUDr. Petr Hudeček nastoupil do kyjovské nemocnice v roce 1983 a působil zde jako internista, endokrinolog i dlouholetý ředitel. Ve vedení nemocnice stál od roku 1991 dvanáct let a dodnes se věnuje lékařské praxi.

Jak se vyvíjela vaše profesní dráha od nástupu do nemocnice?

Nastoupil jsem v roce 1983, ale záhy jsem odešel na vojnu – v té době absolventi medicíny chodili povinně na rok na vojnu jako poddůstojníci. Na podzim roku 1984 jsem se vrátil a začal jsem pracovat na interním oddělení jako sekundář. Zhruba od roku 1986 jsem působil jako ambulantní lékař a v roce 1990 už jsem měl druhou atestaci.

Do toho přišla sametová revoluce. Shodou okolností a také s pocitem, že „kdo, když ne my, kdy, když ne teď“, jsem se zapojil do komunální politiky a do dění kolem Občanského fóra. Zorganizovali jsme tady několik mítinků a nakonec to vedlo k tomu, že jsem se stal předsedou odborové organizace.

V roce 1991 došlo k rozpadu OÚNZ (*Okresní ústav národního zdraví*) a následovaly další volby. Přihlásil jsem se proto do konkurzu na místo ředitele a na podzim roku 1991 jsem ho vyhrál. Od prosince 1991 jsem pak působil jako ředitel až do srpna 2003. Poté jsem byl ještě asi půl roku pověřen řízením a následně jsem odešel.

Když jsem působil jako ředitel, uvědomil jsem si, že interna je příliš široký obor na to, abych se jí mohl plně věnovat vedle všech manažerských povinností. Zároveň jsem nevěděl, jak dlouho budu funkci ředitele vykonávat. Proto jsem si udělal atestaci z endokrinologie. V té době ještě nebyla endokrinologie tak vytižená jako dnes. Dnes jsme dva endokrinologové a nestíháme, zatímco tehdy jsem tuto práci zvládal dva až tři dny v týdnu vedle funkce ředitele.

Jak se oddělení za dobu vašeho působení změnilo?

Medicína se mění strašně rychle. Když jsme nastupovali do praxe, rentgen představoval maximum. Ultrazvuk byl něco výjimečného – byl jeden přístroj v okrese, později jeden přístroj v nemocnici. Výpočetní tomografie se teprve zaváděla a my jsme ji prakticky neviděli. Během devadesátých let jsme se pak poprvé začali setkávat s jejími výsledky a začali jsme ji používat.

Od té doby právě výpočetní tomografie a později i magnetická rezonance medicínu výrazně posunuly a úplně změnily způsob práce. Všechno je dnes rychlejší. Řadu zásadních diagnóz je možné stanovit během jediného dne. Zkrátily se doby hospitalizací a výrazně vzrostl význam zobrazovacích metod i lékařů, kteří se diagnostikou v této oblasti zabývají.

Co jste musel práci obětovat?

V medicíně člověk vždycky něco obětuje, protože je to hodně času, práce a služeb. U nás to nakonec dopadlo tak, že naše děti řekly, že medicínu nikdy dělat nebudou. Nechtělo se jim žít život, jaký jsme žili my se ženou,

protože jsme oba lékaři. Medicína člověku bere hodně volného času, ale zároveň přináší radost z práce. Já z ní radost mám. Je mi osmašedesát let, jsem už vlastně v důchodu, ale pracuji čtyři dny v týdnu a k tomu mám služby, takže ve výsledku je to skoro pět dní týdně. Tu práci neděláme pro peníze. Je to spíš o tom, že nás pořád baví.

Za úspěch v roli lékaře pak považuji to, že se mi daří žít normální život a že jsou pacienti spokojení. To je pro mě taková každodenní drobná radost.

Jak hodnotíte své ředitelství?

Byl to extrémní stres a extrémní zátěž. Prožil jsem tak dvanáct let a byl to úplně jiný život. Když jsem byl potom z této činnosti vysvobozen, chodil jsem do práce jako na dovolenou – s úsměvem a radostí. Práce ředitele je velmi náročná, pokud ji člověk myslí vážně a chce ji dělat naplno.

V době, kdy jsem působil jako ředitel, byla kyjovská nemocnice existenčně ohrožená. Nebyla v okresním městě a nebyla ani v politickém výsluní, takže její postavení nebylo vůbec jisté.

Za těch dvanáct let se nám ji podařilo stabilizovat, rozvinout a zainvestovat tak, že se stala největší nemocnicí v okrese. Stala se nezrušitelnou a udržela si všechny důležité odbornosti, bez kterých okres s tolika obyvateli nemůže fungovat.

Těch dvanáct let bylo velmi hektických. Nikdy jsem neměl víc než týden dovolené v kuse, ale podařilo se to. Dnes je to naopak – díky náhradnímu volnu za služby a běžné dovolené mám volna opravdu hodně.

Vybavujete si konkrétní případy, které vám utkvěly v paměti?

Ano, některé pacienty a případy si pamatuji velmi dobře. I takové, u kterých si říkám, že jsem mohl jednat lépe. A takové, které byly naprosto výjimečné.

Vždycky je nutné se k těmto případům vracet a přemýšlet, jestli se nedalo něco udělat jinak nebo lépe. Myslím, že každý lékař má svůj pomyslný „hřbitůvek“ – seznam lidí a situací, u kterých má pocit, že se možná dalo udělat víc. V danou chvíli si tím třeba nebyl jistý, nebo k tomu objektivně nebyly podmínky, ale zpětně se k tomu vrací. Člověk musí o medicíně uvažovat pokorně, protože nikdo není bezchybný.

I v endokrinologii dnes objevujeme věci, o kterých jsem si nikdy nemyslel, že je v životě uvidím. Jsou to diagnózy, o nichž se píše, že se vyskytují třeba u jednoho z milionu nebo z deseti milionů případů ročně. A najed-

nou tyto pacienty máme. Pak si člověk říká, jestli u nás nebyli i dřív, nebo jak je možné, že jsme je tehdy neviděli.

Co byste mladým lékařům vzkázal?

Mladé lékaře obdivuji. Ti, se kterými se tady setkávám, jsou velmi šikovní, dostatečně opatrní, sledují nové věci a rychle si doplňují informace. Je toho na ně hodně, a proto jim spíš fandím, aby vydrželi.

Přál bych jim trpělivost, pokoru a zároveň odvalu vydržet. Medicína je obor na celý život. Člověk si ji nemůže vybrat a potom od ní jednoduše utéct. Když už si ji vybere, musí se v ní někdy takříkajíc vykoupat, někdy se pořádně nadřít, ale zároveň z ní může mít radost.

Kdybych jim tedy měl něco vzkázat, bylo by to, aby si z medicíny dokázali uchovat i radost z práce. Ta podle mě časem přijde.

*Milan Moudrý, student žurnalistiky,
pro Nemocnici Kyjov červen 2026*

Vzpomínka na obnovené gymnázium

V šestnácti letech mě potkalo štěstí. Nenastoupila jsem na Střední všeobecně vzdělávací školu, ale na znovu v Kyjově zavedené čtyřleté gymnázium. Nesídlilo ještě ve své původní budově na Komenského, takže jsem třináct let chodila do školy stejnou cestou, takzvaně „sklepama“, což znamená kolem starého hřbitova, nikoli ze sklípku do sklípku (na to bylo ještě moc brzy).

Byla jsem mezi úplně prvními studenty tohoto ústavu rozděleného na přírodovědnou a humanitní větev (což považuji dodneška za vynikající nápad, protože talenty by si náš malý národ neměl systematicky zadupávat do země, i když to nejsou zrovna talenty na matiku). Pod jednou střechou (na dnešní ZŠ Újezd) se tak sešlo někdejší reálné i klasické gymnázium.

Na naší humanitní větvě se celé čtyři roky učila latina. K čemu že? Pochopili jsme například úplně přesně, k čemu je rozbor větný. Bez takového rozpitvání by se začínající latinář ztratil v libozvučném ciceronském souvětí jako v amazonském pralese. Byli jsme vyzbrojeni filologickou terminologií a finesami pro studium všech moderních jazyků. A hlavně se nám i přes naši kostrbatou četbu latinských autorů otevřelo okno do antického světa. Svazky Antické knihovny, co zrovna začaly vycházet, měl tehdy běžně v knihovně každý snob, jako dnes tolik lidí porovnává dnešní Evropu s pozdní římskou říší. Není to omyl. Chyba je jen to, že nemohou do světa, je muž se snaží porozumět, vstoupit přímo, bez přežvýkání cizím míněním, jako my, co jsme měli latinu, a mohli z ní dokonce maturovat.

Ba dočkali jsme se i úvodního seznámení s filozofií, psychologií, měli jsme literární seminář. A profesorku,

která si sice dost nevhodně pošvihávala ukazovákem, když přednášela: Šrámek psal o životě, o lásce... zato však neomylně poznala, kdo má vlastní styl, a nesnažila se nás vtěsnat do striktních forem slohových útvarů – lidem se přece nemá předpisovat, jak mají pojmut za dané téma.

Byla to léta 1968–1972, a vůbec probíhal boj o to, jak myslet, jak se vyjadřovat, ale i kde jsou hranice mezi svobodou a sobectvím. Naši učitelé se nám ve velké většině opravdu nesnažili předepsat, jak myslet, ale zato nás učili prostě myslet. Tečka. Těch pár, co se nám pokoušeli otevřeně anebo skrytě vštěpovat jediný správný názor, jsme si nevážili.

Rok co rok jsme my „humanitní“ v hudebním sále navcivili kulturní pořad pro celou školu. Nebyli jsme ještě multimediální, ale z očí do očí je to mnohem lepší – lajky jsou fajn, ovšem když nějakých 300 lidí tleská a musíte mávat, aby už přestali, neboť je třeba pokračovat, dělíte se o bezprostřední vzájemné štěstí.

V dějepisu jsme měli dost času na pravěk, starověk i středověk. Zkušenost jednoho života je strašně málo, proč tedy tak často zahazujeme možnost využít zkušenosti celých tisíciletí, celého lidstva? Směli jsme vidět, jak se příčiny událostí řetězí a doslova si prožít ty bolestné chvíle, kdy ještě bylo možno zamezit katastrofě, ale lidi jako by oslepli.

Moc, moc nám dalo naše čtyřleté kyjovské gymnázium. Ostatně mělo už tehdy vynikající pověst na všech vysokých školách v republice. Jsem ráda, že mě ze všech školských reforem potkala (mimo jiné) i tato.

*Jarmila Bednařiková, docentka Ústavu klasických studií
Filozofické fakulty Masarykovy univerzity*

Přání Kyjovu od dětí

Aby byl aquapark hezký. Karla

Aby měl krásný kytičky. Honzík

Kyjovští umělci

O našem otci Jiřím Petru (1922–1984)

Jiří Petru se narodil 21. 1. 1922 v Borském Svatém Juru na Slovensku. Jak sám vždy uváděl, v jejich rodině se stále zpívalo a muzicírovalo. Matka znala spoustu lidových písní a jeho starší bratři hráli na housle a violoncello.

Když rodina pobývala na Slovensku, měl Jiří možnost poznat cimbálovou muziku primáše Arpáda Fanty. V této muzice začali hrát i jeho starší bratři, kteří posléze brali otce mezi sebe.

Po vypovězení české rodiny ze Slovenského štátu se usadili ve Bzenci. V tu dobu se zde folkloristé soustředili kolem vlasteneckého učitele Antonína Pojety, jenž byl vedoucím Slovákckého krúžku. Tam se také vytvořila cimbálová muzika, kterou začal primášovat otec – cimbálová muzika Jury Petru.

Z Horňacka až do Brna

Za války byl otec přidělen do Uherského Hradiště. Seznámil se tam s Miroslavem Pírem, který jako bývalý Horňák zasvěcoval otce do hry horňáckých hudců. Ke zdokonalování jeho hry napomohly i časté návštěvy v Hrubé Vrbce u primáše Jožky Kubíka.

Koncem roku 1946 byl otec přeložen do Brna, kde profesor Vladimír Úlehla sestavoval soubor, v jehož repertoáru byly i písně k tanci *Kyjovská Skočná*. Zde také navštěvoval Slovákcký krúžek, ve kterém v letech 1950 až 1951 primášoval.

Po Úlehlově smrti působil v souboru dr. Antoše Frolky, který se zaměřoval na rozhlasové relace a náš otec ho pro jeho rustikální pojetí hry obdivoval. Tato brněnská anabáze je zvěčněna v dopisech, které otec posílal pro pobavení svému vážně nemocnému příteli Mirku Stuškovi. Dopisy vyšly knižně v roce 2002 a pro zájemce jsou stále k dispozici u vedení Slovákckého souboru Kyjov.

Ještě v Úlehlově souboru otec navázal známosti s kyjovskými vysokoškoly, kteří ho zvali do kyjovského Slovákckého krúžku – v roce 1947 zde založili cimbálovou muziku.

Život v Kyjově

V roce 1952 se otec oženil s naší maminkou a přestěhoval se do Kyjova. Po odchodu Klimenta Navrátila zde vedl mužský sbor. Přespolní muzikanti ale začali odcházet a nebyla za ně náhrada. Proto otec vyhověl profeso-

ru Otovi Dostálovi, jenž kromě dechové hudby vytvořil i malou cimbálku – otec mu hrál na cimbál. Naučil se naň natolik, že mohl předat základy hry i pozdějším známým cimbalistům Pavlu Varmužovi a Mirku Uříčáři. S Dostálem také otec uskutečnil několik zápisů lidových písní v Ježově a v Boršově.

Od roku 1964 otec dojížděl do souboru Dubina v Hodoníně, kde se střídal na primu s dr. Josefem Peškem a zúčastnil se s nimi zájezdu do Belgie. Mezitím jsme začali projevovat hudební sklony my synové, a tak otec v roce 1965 zorganizoval mladou cimbálovou muziku, kterou jsme tvořili my dva bratři a moji spolužáci Jindra Patík a Olin Gistr – otec nám kontroval.

Otec a synové

V červnu 1966 začal otec se svojí muzikou na požádání hrát v Radniční vinárně v Kyjově, a to každou sobotu po dobu jedenácti let. Nicméně všeho do času, a když jsem po studiích optiky oznámil otci, že ve vinárně končím, respektoval to a hraní zde ukončil. V té době jsme už také začali vážně pomýšlet na návrat do Slovákckého souboru, jenže tanečníci měli svoji cimbálovou muziku a změna mohla nastat až po nástupu nového vedoucího dr. Jana Pavlíka, který si naši muziku přímo ke spolupráci vyžádal.

Jan nás také kontaktoval s hudebním redaktorem brněnského rozhlasu Jaromírem Nečasem, a tak nastala éra rozhlasového natáčení. Otec začal vést v Kyjově znovu mužský sbor a v kronice muziky, kterou vedl i výtvárně na vysoké úrovni, jsou stále více přítomny optimistické výroky. Obzvláště poté, co ho na sklonku života potkala vážná nemoc, ale doktorům se podařilo znovu ho restartovat. Alespoň na dva roky, kdy jsme s ním mohli natočit dvě desky – malou pro *Ústav lidového umění* ve Strážnici a dlouhohrající LP *Dyž sa chlapci zejdú*. Mohli jsme si na ní zahrát i zazpívat v rodinné trojce: já na basu, brácha violový kontr a otec prim...

Jiří Petru, syn

Jak vidíte Kyjov v budoucnosti?

Kyjov vidím jako sebevědomé město, které si váží své historie, ale zároveň se nebojí moderních výzev. Město, kde se dobře žije rodinám, seniorům i mladým lidem, kteří zde najdou příležitosti pro práci, vzdělávání i volný čas. Chci, aby Kyjov zůstal přirozeným centrem regionu, kultury, služeb, sportu i společenského života. Přeji si, aby byl Kyjov i za 50 let městem pro život a návraty.

František Lukl, starosta města

Jak se Kyjov či Slovácko odrážejí ve vaší tvorbě?

Kyjov a celé Slovácko jsou součástí všeho, co dělám, a to je hlavně hudba. Vyrostl jsem v rodině, kde se lidová píseň předávala z otce na syna, a mám radost, že stejnou cestou jdu se svým bratrem, synem i stovkami dětí v ZUŠ Kyjov. Nejde jen o správné tóny a poctivě vypočítaný rytmus. Chtěl bych, aby z našich vystoupení byla cítit energie, radost, hrdost i slovácký temperament, což pro mě znamená jiskru v oku, muziku prožitou celým tělem a někdy i to pořádné „béknutí“. To nejcennější, co můžeme předat, není jen hudba, ale vztah ke kraji, který si neseme z generace na generaci. Tak tomu bylo poslední desítky, možná stovky let a věřím, že to tak bude i další staletí.

Petr Petrů, ředitel ZUŠ Kyjov

Kyjov a Slovácko nejsou pro mě jen místem, kde jsem se narodil, ale i místem, kde hudba přirozeně patří k životu. Právě tato opravdovost, srdečnost a silná kulturní tradice mě formovaly jako muzikanta. I když hraji převážně klasickou hudbu, věřím, že se tento vztah ke kořenům promítá svým způsobem do celého mého hudebního cítění.

Pavel Nikl, violista, zakládající člen Pavel Haas Quartet a výrazná osobnost české komorní hudby

Kyjov, kde jsem se narodil a kde žiji, a celé Slovácko jsou pro mě nevyčerpatelnou studnicí inspirace. Mám moc rád atmosféru a autenticitu města, slovácké krajiny, folkloru a tradic. Rád ji zachycuji na svých fotografiích a ještě raději ji prožívám.

Marek Svoboda, fotograf

Co se dělo v Kyjově v 70. letech?

Dobové novinové výstřižky přinášejí autentické svědectví o životě ve městě v 70. letech minulého století. Připomeňte si, jaké události plnily stránky tehdejšího tisku.

1970

ZE SOUTĚŽE LŠU

KYJOV (frč) — Ve čtvrtek 14. února se konala v Kulturním domě v Kyjově soutěž LŠU okresu Hodonín. Na pořadu byly soutěže pěvecké, dále soutěže komorních souborů dechových, smyčcových a velkých dechových souborů. Před sedou komise byl ředitel LŠU s Holíče na Slovensko a jejími členy zástupci z LŠU okresu Hodonín, kde byli přihlášení žáci do soutěže. Za ONV pak byl přítomen inspektor pro LŠU a. Štíma a za KPS a. Košulič.

Mezi pěveckými sbory se uplatnily sbory z kyjovské devítiletky a gymnasia. Do krajského kola postupuje ZDŠ s 20 body. Ze solových zpěváků žákyně PHV LŠU z Kyjova Jar. Tesaříková s 22,4 bodu. Z komorních souborů je to LŠU Strážnice s 20,8 b., Veselí nad Moravou s 21,2 b., Hodonín

s kvartetem s 23,2 b. a dachová hudba z Veselí n. Mor. s 21,8 b.

Na druhém místě je LŠU z Veselí s trubkovým duetem, LŠU ze Strážnice s klarinetovým duetem za doprovodu akordeonu, z Kyjova smyčcové trio LŠU. Po čestném uznání si odnášejí pěkná hodnocení klarinetové trio ze Strážnice, duo z Kyjova ve dvou kategoriích a trio z Hodonína.

Slovácko, 6.3.74

KONCERT ŽÁKŮ LŠU

KYJOV (vřz) — Ke kulturní tradici v Kyjově patří již po několik let i koncerty žáků LŠU. Také v rámci oslav Roku české hudby uspořádá LŠU spolu se SRPŠ v Kyjově zítra 4. dubna v 19,30 hod. v divadelním sále Domu kultury slavnostní koncert. V hudebním programu vystoupí žáci LŠU spolu s dětským pěveckým souborem ZDŠ Komenského a dívčí pěvecký sbor gymnasia Kyjov.

SETKÁNÍ PO LETECH

KYJOV — Dne 14. září t. r. se má v KD v Kyjově uskutečnit sjezd těch, kteří byli v letech fašistické okupace totálně nasazeni v Německu v Kapfenbergu. Zájemci se mohou přihlásit u F. Havelky, Palackého ul. 205, Kyjov, tel. 2296.

Slovácko, 18.9.74

Dětský karneval

KYJOV (vřz) — Sdružený závodní klub v Kyjově ve spolupráci s místní PO a SSM uspořádal ve středu 20. února v místnostech Domu kultury tradiční Dětský karneval, jehož se zúčastnilo v různých pěkných maskách na 600 dětí a asi 200 rodičů. O pobavení mládeže se postaral brněnský konferenciér Stětna. K tanci a poslechu vyhrával orchestr SZK ze Strážnice. *Slovácko, 6.3.74*

KYJOVSKÝ ZPRAVODAJ

KYJOV (haj) — Již potřetí vyšel v tomto roce Informátor rady MěstNV v Kyjově. Všichni občané města v něm najdou podrobné informace z jednotlivých zasedání rady a všech komisí při MěstNV. Dále Zpravodaj informuje o všech kulturních akcích ve městě. Čtenáři zde naleznou i zajímavosti o výstavbě rodinných domků a garáží.

Zpravodaj se stal nejenom nepostradatelným prostředkem a informátorem rady MěstNV v Kyjově, ale zároveň mobilizátorem všech občanů města.

Slovácko, 4.7.73

upřesněm roce.

● KYJOV — V minulém týdnu — 21. května — proběhlo v Kyjově v prodejně Zelenina 650 na náměstí Kl. Gottwalda kolaudační řízení. Prodejna byla zároveň, po provedené přestavbě, otevřena.

Náročně a s perspektivou

KYJOV (viz) — Za účasti vedoucího tajemníka OV KSČ L. Vlášila se konala ve čtvrtek 31. října v Kyjově veřejná schůzka, které se zúčastnilo na 350 kyjovských občanů.

Po kulturním programu souboru SZS promluvil předseda MěstV KSČ J. Mezík. O plnění a dalších úkolech volebního programu NF města hovořil předseda MěstNV R. Navrátil. Nejen chválil, ale i kritizoval. Tak jako v minulých letech, také v tomto roce se Kyjovští podíleli na plnění volebního programu NF na úseku zvelebení

města. Za necelý rok odpracovali více než 507.670 brigádnických hodin a vytvořili v investiční části dílo za 4.053.000 Kčs a v neinvestiční části za 5 mil. 622.861 Kčs. Soudruh R. Navrátil se také zmínil o přípravách na Čs. spartakiádu, která bude vyvrcholením oslav 30. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou. V diskusi vystoupil ved. tajemník OV KSČ L. Vlášil, který poděkoval občanům za vykonanou práci při zvelebení města a seznámil účastníky s politickou a hospodářskou situací ve světě.

V NÁRODNÍM PODNIKU ŠROUBÁRNY KYJOV byli i minulých dnech na návštěvě pracující z revoluční Kuby. Cílem jejich pobytu v kyjovských šroubárnách bylo získání cenných zkušeností, které Kyjovští získali za dobu trvání podniku. Celkem 6 kubánských odborníků se seznámilo s moderní technologií šrubů a matic za tepla i za studena. Své zkušenosti uplatní ve šroubárně v Santiagu.

Foto S. Bednařík

ZDAŘILÝ WOLKRŮV VEČER V KYJOVĚ

KYJOV (mit) — Recitační kroužek MěstV SSM při Městské lidové knihovně v Kyjově připravil ve spolupráci s lidovou školou umění v Kyjově na počest 50. výročí úmrtí básníka Jiřího Wolkerů literární hudební večer. Na slavnostním večeru, uspořádaném koncem března v divadelním sále KD ROH, byly předneseny nejznámější básně představitele proletářské poezie a zazněly skladby B. Smetany, Ant. Dvořáka, O. Flosmana. Do hudebního programu byla zařazena i sonatina M. Harašty, mladého hudebního skladatele, který studoval v kyjovském gymnasiu, a jehož hudební tvorba se podobá Wolkerovým veršům. I osudy obou umělců jsou si podobné, oba trpěli stejnou chorobou a zemřeli v raném mládí.

Štorečko, 18.4.-74

PIONÝRSKÝ SLIB

KYJOV (MZ) — Začátkem měsíce března se uskutečnil slavnostní slib pionýrů oddílu Kompas, z pionýrské skupiny Ivana Javora, ze ZDS Kyjov, třída Komenského. Slib byl spojen s předáním oddílové vlajky. Pionýři se sešli se zástupci lidových milicí závodu CSAD Kyjov.

Štorečko, 5.3.-74

Exoti v Kyjově

KYJOV (viz) — Ve dnech 2.-4. m. uspořádala ZO ČSCHDZ I v Kyjově výstavu cizokrajného ptactva a kanarů. Bylo zde soustředěno 35 druhů různých ptáků z jelic v Africe, Austrálii, Asii a Jižní Americe. Mezi nejzajímavější exponáty patřila Rozsela žlutolící a zlatohlavá, zvaná Stanley, jejíž cena jde do několika tisíc.

Přehlídka vín

KYJOV (viz) — Také letos se uskutečnilo tradiční ochutnávání vín na SZTS v Kyjově. Je to vyvrcholení praktické výuky žáků IV. ročníku. Touto akcí udržuje škola kontakt s absolventy školy, vinařskou veřejností i zemědělskými závody na Hodonínsku. Patnáct komisí hodnotilo 350 vzorků vín z oblastí Hodonínska, Kyjovska a Veselska, takže to byla neoficiální okresní degustace. Vína byla kvalitní, dobře ošetřovaná a z odrůd nejlepší hodnocení obdržely Tramín, Sauvignon, Burgundské bílé, Veltlín zelený, Neuburg, Vlašský ryzlík, Muškát, Othello i Frankovka. Vynikající vína měla ZD Blatná, Bukovany, Bzenec, Čelkovice, Dambořice, Dol. Bojanovice, Hovorany, Ježov, Lipov, Násedlovice, Prušánky, Skoronice, Strážovice a Zetelice. Též Velkovýkrma na Hodonín a Státní statek ve Veselí n. Mor., se pochlubily kvalitním vínem.

Štorečko, 6.2.-74

Plní závazky

KYJOV (da) — Kyjovští myslivci plní svědomitě své závazky i měsíci myslivosti a k 50. výročí založení Čs. mysliveckého svazu. Jen v měsíci červnu odpracovali při brigádnických pracích v lese a při sklízni sena více než 200 brigádnických hodin.

Štorečko, 4.7.-73

VODA PRO KYJOV

KYJOV (viz) — V Kyjově již delší dobu v určitých čtvrtích trpí obyvatelé nedostatkem kvalitní pitné vody. Rada MěstNV se pravidelně na svém zasedání zabývá celou záležitostí, jediným řešením, aby Kyjov měl dostatek kvalitní pitné vody, je urychlená výstavba nového vodovodního přívadce z pomoravských luk.

Štorečko, 6.5.-73

Plní program

KYJOV — V rámci koncepce rozvoje a zkvalitnění veřejné autobusové dopravy v okrese a plnění úkolů volebního programu NF zahájil dopravní závod CSAD Kyjov dne 1. října t. r. pravidelnou dopravu na nové autobusové lince Bzenec—Vracov—Vlkoš—Hodonín s některými vložnými spoji do Kyjova. Obyvatelé měst Bzenec a Vracov se tak splňuje několikrát týdně požadavek přímého spojení s okresním městem. Tohoto spojení však mohou výhodně použít i občané dalších obcí v okolí Bzenec. Časová poloha spoj byla volena tak, aby jich mohli použít i lidé pracující s nástupem práce v 6, resp. v 8 hodin. Blíží informace najdou cestující v jízdních řádech.

Štorečko, 17.10.-73

Vzpomínka na Dr. PhMr. Jiřího Dlouhého – Kyjovjáka, který svůj život žil po svém

K devítistému výročí Kyjova si připomínáme osobnosti, které svým životem zanechaly hlubokou stopu v soudobých dějinách Kyjova. Jednou z nich je Dr. PhMr. Jiří Dlouhý (1929–2026) – lékárník, sportovec, milovník jazzu a především člověk, který měl své rodné město po celý život ve svém srdci.

Narodil se do rodiny, která po generace provozovala lékárnou U Zlaté koruny na kyjovském náměstí. Po komunistickém převratu o ni rodina přišla, přesto na svůj domov nikdy nezanevřel. Po srpnu 1968 odešel do Švýcarska, kde vybudoval mimořádnou profesní kariéru. Pracoval pro Mezinárodní červený kříž a pro společnost CIBA-GEIGY, ve které se podílel mimo jiné na vývoji známého léku Voltaren Emulgel. Po roce 1989 se vrátil do rodného Kyjova a obnovil rodinnou lékárnou.

Pro mnoho lidí však nebyl jen uznávaným lékárníkem. Byl člověkem, kterého jsme rádi navštěvovali. Jeho starobylý byt nad lékárnou byl vždy plný pohostinnosti, milého povídání, cukroví a chlebičků. S nadšením nám vždy ukazoval fotografie ze svého mládí a vyprávěl příběhy, na které se nezapomíná.

Byl nesmírně pokorný, skromný a vážil si nejen peněz, ale i času. Často nám s úsměvem vyprávěl, že právě ve Švýcarsku se naučil chodit včas. Zdánlivá maličkost,

která dokonale vystihovala jeho úctu k druhým i jeho životní filozofii.

Dr. Jiří Dlouhý získal řadu ocenění, mimo jiné Cenu města Kyjova a čestné členství v České lékařnické komoře. Největší stopu však nezanechal svými tituly, ale svou lidskostí, noblesou, laskavostí a pokorou. Jeho život byl jako jazzová melodie, kterou tolik miloval – chvílemi radostný, chvílemi melancholický, ale vždy opravdový. A především byl životem člověka, který jej prožil skutečně po svém.

Velkou radost nám udělalo, že jsme mohli podpořit také Nadaci Jiřího Dlouhého, která se mimo jiné věnuje podpoře historického a folklorního dědictví Kyjova. Na charitativním večeru v listopadu 2025 ve Vinařství SPIELBERG v Archlebově se díky dražbě podařilo vybrat 120 tisíc Kč.

Panu doktoru Dlouhému je věnován dokument ČT v rámci cyklu Babylon (ivysilani.cz) nebo také v archivu Paměti národa, v archivu osobních svědectví lidí, kteří prožili klíčové události 20. století.

*Lucie Tomanová a Zdeněk Polášek,
tvůrci dokumentárních filmů pro Českou televizi*

Listopad 89

„Děti, v roce 2000 už budeme mít komunismus, všechno bude zadarmo! A v Polámaných vyroste místo smetiště sportovní areál,“ říkala nám roku 1975 soudružka učitelka P. Věřila tomu.

Parta kluků ze 7. A ne. Prohlédli reálný socialismus – režim neschopný zajistit základní potřeby, režim ničící duchovní hodnoty a pošlapávající lidská práva.

Parta se rozkutálela, postoje zůstaly. Háro, protest-songy, podpis Charty. V prostředí lhostejnosti, podlézání, strachu i udavačství nebylo snadné chtít žít v pravdě. S velkými nadějemi jsem tedy koncem 80. let vítal rozklad socialismu. Přišel 17. listopad, násilím potlačená demonstrace v Praze a protesty v řadě dalších měst.

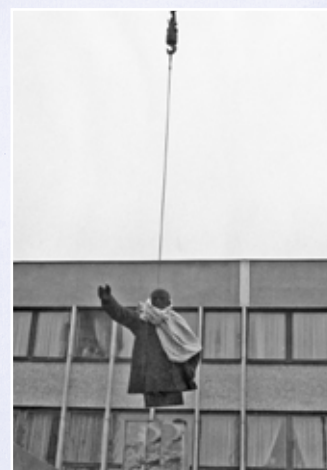
S kolegou chartistou jsme naplánovali akci: zahalit do sovětského praporu zruďný symbol Kyjova – sochu komunistického „otce ideologa“ Lenina, která hyzdila prostor před kulturákem. Sehnali jsme vlajku, odhadli stříh a manželka ušila pytel na míru. O půlnoci jsme s Petrem vylezli na podstavec a navlékli diktátorovi háv barvy krve. To byl ráno poprask!

První demonstraci v Kyjově jsme svolali na 24. listopad. Na cyklostylu jsme natiskli letáky, a když jsem je večer rozvážel na kole po městě, zatklí mě příslušníci VB. „Švestky“ mě odvedly na policejní stanici a já se jim jen drze smál, že nejdou s dobou. Po hodině mě pustili, letáky ale zabavili. Celou noc jsem pak probděl a přemýšlel, co je třeba lidem říct.

Přijde někdo na náměstí? Jdeme tam s obavami. Jaký to byl ale pocit, když se sešly snad stovky demonstrantů! A další dny ještě více. Na generální stávce, svolané na 27. listopad, už bylo náměstí plné. Bylo zřejmé, že režim padne.

Smrad smetiště překryla zemina a smetiště dějin překrylo Lenina. Socha byla v březnu 1990 odstraněna. Ukazuje teď rukou ten „správný směr“ někde ve skladišti šrotu. Miliony obětí této ideologie ovšem ještě sčítáme. K devítistému výročí vzpomeňme alespoň na ty z řad Kyjovjáků.

Marek Čmelík

Strojová stanice ožívá díky nadšencům

Díky skupině nadšenců pokračuje příběh bývalé kyjovské strojové stanice. Dobrovolníci z řad zaměstnanců Českých drah zde pečují o historické lokomotivy, připravují nostalgické jízdy a pořádají akce pro děti z místních základních škol.

Areál nabízí řadu zajímavostí. Součástí jsou také stávkedla s výstavami fotografií a kolejiště s vláčky, které dělá radost nejmenším návštěvníkům. Parta nadšenců by v budoucnu ráda areál proměnila v prohlídkovou expozici, která by prostřednictvím historických fotografií a železničních exponátů přiblížila historii místa.

Jak může vypadat železniční exkurze? To už se dozvíte od strojvedoucího Ondřeje Spáčila.

Děti z družiny ZŠ J. A. Komenského navštívily na začátku června místní depo. V budově bývalé výtopny si prohlédly nejvýkonnější parní průmyslovou lokomotivu své doby – EP1000 z roku 1956. Tuto lokomotivu udržuje v provozním stavu parta nadšenců ze spolku Železniční výtopna Veselí nad Moravou. Děti mohly obdivovat také motorové lokomotivy řady T211, kterým se přezdívá „Skokan“. Na stanovištích strojvedoucích je pak čekal poutavý výklad. Díky různým relikviím z nedávné historie, návštěvlům a prvkům staničního zabezpečovacího zařízení mohli žáci nasát pravou železniční atmosféru.

Ačkoli děti dostaly na památku omalovánky a mohly si zakoupit i pamětní magnetky, nejvíce je zaujal pytel

s uhlím, ze kterého si všichni odnesli malý kousek černého zlata. Saze ve vlasech a lehce začerněné ruce tak každému připomněly pěkně strávené odpoledne.

Ondřej Spáčil

Nová publikace mapuje historii dnešního Kyjovského pivovaru

Kniha *Jak šel čas v objektu č. 596* připomíná příběh budovy, kterou dnes většina obyvatel zná jako Kyjovský pivovar na třídě Komenského. Její autorkou je kyjovská spisovatelka a výtvarnice Libuše Sedlářová, která společně se svou rodinou objekt v 90. letech zakoupila a zrekonstruovala. Ze zchátralé budovy bývalých uhelných skladů vznikl nejprve Hotel Club a v roce 2012 dnešní Kyjovský pivovar s hotelem a lázními.

Prostřednictvím archivních fotografií, dobových dokumentů i osobních vzpomínek autorka zachycuje proměny domu č. 596, jenž byl po desetiletí dějištěm kulturních, společenských i sportovních akcí. Kniha tak není jen příběhem jedné budovy, ale také připomínkou novodobé historie města.

Slavnostní křest knihy se uskuteční **15. srpna od 17:00** přímo v Kyjovském pivovaru. Kmotrem knihy bude jazzový zpěvák Laďa Kerndl, který zde v minulosti opakovaně vystupoval. Na cimbál zahraje Jura Petrů a zazpívají také Tetky z Kyjova. Zájemci jsou srdečně zváni.

Hotel Club Kyjovský pivovar

*Kde dřív v Hotelu Club nocí zněl smích
i s hudbou její vítr odnesl.*

Na místo tance voní chmel a v lázních se čas skryl.

*Vzpomínka z mládí,
pěna místo hudby svádí.*

*Kyjovský pivovar zpívá dál v lázni
a půl litru má svůj grál.*

Báseň pochází ze sbírky *Kyjovsko: Obrazy a verše Libuše Sedlářové*.

Kyjov mezi generacemi

Jen máloco umí říci o lidech ve městě více než jejich demografická struktura. Odráží se v ní historie téměř sta let a ukazuje, jak se město vyvíjí. Kyjov je krásné město s dlouhou historií, ve kterém žije přibližně 10,5 tisíce obyvatel. Tento počet v posledních letech klesá. Maxima Kyjov dosahoval na konci 80. let, kdy zde žilo více než 13 tisíc obyvatel.

Věkově-pohlavní struktura obyvatel Kyjova k 31. 12. 2025 a srovnání se strukturou obyvatel ČR

Při pohledu na věkovou strukturu, kterou můžeme srovnat třeba se strukturou celé ČR, vidíme, že Kyjov je starší. Generace narozené kolem 2. světové války jsou v Kyjově zastoupeny výrazně více, než kdyby měl Kyjov strukturu jako celá ČR. Je to tím, že tito lidé se do Kyjova přistěhovali v době velkého rozvoje města. Vždyť mezi lety 1945 a 1980, jak se píše v kronice města, bylo vybudováno asi 2 700 nových bytů, což je asi polovina bytů, které má Kyjov v současnosti. Tato generace také uvádí, že v době narození bydlela v Kyjově (bydliště novorozence se určuje dle trvalého pobytu matky) pouze ve 25–30 %. Větší podíl bydlel v jiné obci okresu a do Kyjova se přestěhoval až následně.

Vývoj v 70. a 80. letech

Generace, které se narodily v 70. letech, tedy v období velkého populačního rozmachu, odpovídají svou velikostí přibližně tomu, jak je to v ČR. Je to generace velmi silná (v 70. letech se narodilo téměř 2 000 Kyjovjáků), většinou jde o potomky silné poválečné generace. Z této generace žila v Kyjově už v době narození více než polovina a dnes je jim něco mezi 45 a 55 lety.

Generace 80. let, jejímž příslušníkům je dnes přibližně 35 až 45 let, má podíl rodilých Kyjovjáků také něco přes polovinu. Rozdíl oproti předchozí generaci je v tom, že jich je mnohem méně. Jednak se jich narodilo méně celkově (asi o 400) a jednak jich mnohem více z Kyjova odešlo (a na jejich místo do Kyjova nepřišli lidé narození jinde). Je to generace, které se dostalo mnohem lepší nabídky vzdělání, odešli za ním a dnes ve věkové struktuře Kyjova chybí.

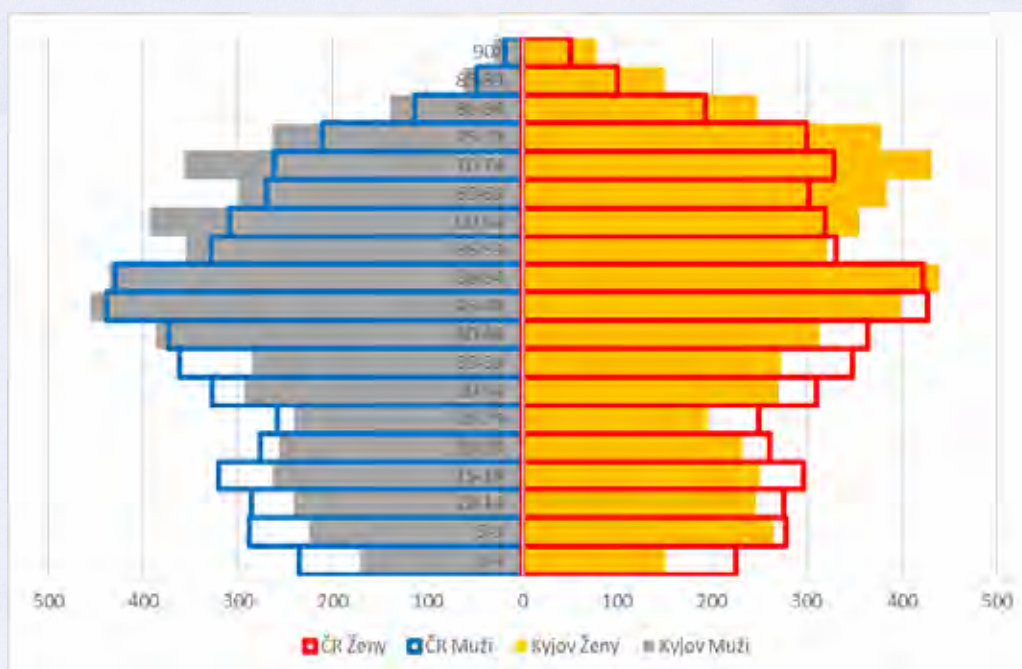
Nejmladší generace

Absence části této generace se promítá také v tom, že se v Kyjově v posledních letech rodilo méně dětí. Ve věkové struktuře je vidět nižší počet mladých pod 20 let. Podíl bydlících v Kyjově i v okamžiku narození je zde logicky vyšší. Pohybuje se mezi 75 a 80 %, ale tyto osoby výzva v podobě studia ve velkém městě teprve čeká.

Kam se Kyjovjáci rozutekli?

Nejvíce táhne pochopitelně Brno, kde při Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 téměř 800 osob uvedlo, že v době narození bydlelo v Kyjově. S odstupem pak následuje Praha s asi 400 osobami, zhruba 300 jich bydlí v Hodoníně, více než 200 ve Svatobořicích-Mistříně, skoro 150 v Kostelci, 130 jich žilo ve Vracově, ale také ve Zlíně, a zajímavostí je také 80 Kyjovjáků v Ostravě. Kyjovjáky tak můžeme najít v tisícirovce dalších obcí celé ČR, celkově jich je mimo Kyjov asi 6 tisíc.

Petr Mazouch, Vysoká škola ekonomická v Praze, katedra ekonomické statistiky

BANKOVKA

- Motiv paže v brnění držící dřevěný kyj

- Na pozadí motiv vinné révy
- Národní buditel, přírodovědec, etnograf, první ředitel českého kyjovského gymnázia

- Ochranný proužek s mikrotextem 900
- Podpis Františka Lukla, starosty Kyjova

- Číslovka 900 v modré barvě se zlatými mramorovými „trhlinami“ doplněná siluetou radniční věže a letopočty je oficiálním logem oslav

- Pozadí bankovky tvoří jemné vzory číselného motivu 900

- PSČ Kyjova
- Zápis do kroniky – symbolizující první písemnou zmínku z roku 1126

- **Renesanční radnice**, která je dominantou Masarykova náměstí s typickou věží

Popis ke znaku

Na modrém štítě je doprava směřující stříbrné obrněné pravé rámě třímající hnědý kyj se 4 suky. Někdy se uvádí také červený štít, ale město tradičně užívá barvy modré. Taký počet suků na kyji se různí – na různých dokumentech či pečetích kolísá jejich počet od 3 do 5. Také se používají různé tvary štítu. Někdy se znak města vyobrazuje s andělem jako štítonošem, na pečetidle z 19. stol. je znak převýšen korunou a šachovanou orlicí. Obojí však ke znaku nepatří. Kdy přesně znak získalo město, není doloženo.

SUVENÝRY K VÝROČÍ

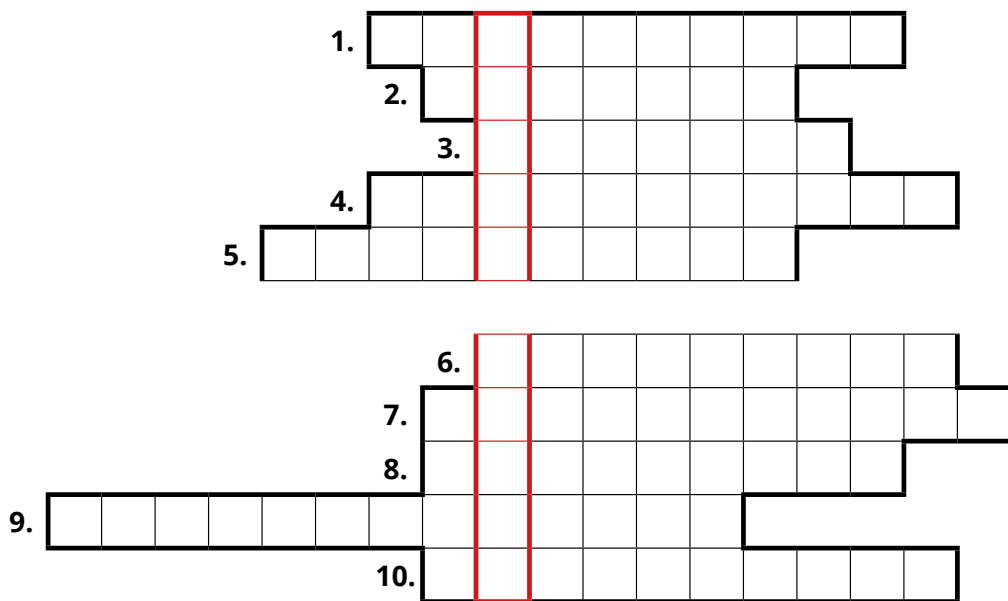
Jak vidíte Kyjev v budoucnosti?

Kyjev v budúcnosti si predstavujú farebný, plný zelene, kvetinových záhonů a vodních prvků, které zpříjemní život obyvatelům i návštěvníkům. Veřejný prostor bude lákat k odpočinku, setkávání i aktivnímu trávení volného času. Kyjev tak zůstane i nadále místem plným inspirativních lidí – místem, kde se inovace propojuje s přátelskou atmosférou a úctou k místním hodnotám.

Michaela Moudrá, ředitelka Městské knihovny Kyjov

TAJENKA

S vyluštěnou tajenkou se dostavte osobně na Informační centrum města Kyjova. Za správné znění dostanete malou odměnu. Odměnu si můžete vybrat jednou, a to do konce roku 2026.

1. Jak se jmenuje pohádková postava, podle níž je pojmenováno jedno z místních dětských hřišť?
2. Která říčka protéká Kyjovem?
3. Jedna z kyjovských ZŠ se jmenuje Dr.
4. Jak se nazývá největší folklorní slavnost, která se v Kyjově koná jednou za 4 roky?
5. Doplňte název místního koupaliště:
6. Jak se nazývá dětská herna s trampolínami, skluzavkami a houpačkami?
7. V budově „Zámečku“ sídlí muzeum.
8. V listopadu slaví Kyjov hody.
9. Ve kterém kraji se nachází město Kyjov?
10. Jak se jmenuje tradiční lidový zvyk, při němž družina jezdců na bohatě zdobených koních chrání krále?

Kvíz - KYJOV

1. Kolik let slaví kyjovská nemocnice a Aeroklub Kyjov v roce 2026?

A) 70
B) 90
C) 80

2. Který básník zde pobýval 4 dny?

A) Fráňa Šrámek
B) Petr Bezruč
C) Jaroslav Vrchlický

3. Po kolika letech se koná Slováký rok?

A) 3 roky
B) 4 roky
C) 5 let

4. Jaký symbol je ve znaku města Kyjova?

A) Orel
B) Koruna
C) Kyj

5. Který architektonický sloh převládá na kyjovské radnici?

A) Renesance
B) Baroko
C) Klasicismus

6. Jak se nazývá tradiční mužský krojový tanec typický pro oblast Kyjovska?

A) Polka
B) Verbuňk
C) Beseda

7. Jaký status měl Kyjov ve středověku?

A) Hlavní město Moravy
B) Poddanské město bez práv
C) Královské město

8. Která z těchto osob je spojena s gymnáziem v Kyjově?

A) Jan Amos Komenský
B) Emil Zátopek
C) Josef Klvaňa

9. Jaké privilegium získal Kyjov od krále Ferdinanda I. roku 1548?

A) Právo vařit pivo
B) Povýšení na královské město
C) Právo pořádat výroční trhy

10. Jak se jmenuje kostel na Masarykově náměstí?

A) Kostel Nanebevzetí Panny Marie
B) Kostel sv. Martina
C) Kostel sv. Václava

Na přípravě speciálního čísla Kyjovských novin se podílela řada pamětníků, odborníků, nadšenců a institucí, kteří nám poskytli své vzpomínky, fotografie a cenné materiály. Všem přispěvatelům srdečně děkujeme.

Jak vidíte Kyjov v budoucnosti?

Při pohledu na devítisetletou historii Kyjova člověk cítí hlubokou úctu ke všem, kteří tu žili před námi a zanechali zde svůj odkaz. Také naše služba, zrozená kdysi z tichého odhodlání pomáhat v časech nejtěžších zkoušek a zvláště režimů, postupně vyrostla v profesionální péči. Přesto si stále uchovává tutéž lidskou blízkost. Přeji si, aby budoucí Kyjov neztratil svou duši. Představuji si město vnímavé k tichým lidským osudům, kde nikdo nezůstává na své starosti sám. Aby i v moderním věku zůstal vlídným domovem, kde se pokrok potkává s úctou k člověku, rodině a důstojnému stáří.

Petra Goliášová, ředitelka Charity Kyjov

Oslavy 900 let od první písemné zmínky o Kyjově

14. – 16. 8. 2026

1126 – 2026

**O5 a Radeček | Ready Kirken
Renne Dang | Petr Kolář**

**Paulie Garand | Dožínky | Mariánská pouť
Průvod | Historický program | Xnapy**

Jirka vysvětluje věci | DJ Kharmá | Mikael Wertez

Více informací:
mestokyjov.cz/900

Kyjovské noviny – vydavatel i zhotovitel **město Kyjov**, Masarykovo nám. 30, tel.: 518 697 411, IČ 00285030. Periodický tisk samosprávného územního celku. Redaktorka **Michaela Nevřivá**, kyjovske.noviny@mestokyjov.cz, tel. **518 697 403**. Povoleno OÚ Hodonín dne 25. 1. 1993, reg. zn. 3706002/93. Evid. č. MK ČR E10475. Grafický design & typografie, tisk **Tiskárna Šikí Kyjov**. Náklad 5 300 ks. Vychází 1x měsíčně. Redakční výbor: Michaela Moudrá, Michael Hunkař, Alena Sytařová, Šárka Krakovská, Dana Mezihoráková, Petr Žmiják, Otakar Matula, Irena Kudelová, Ivo Pojezný. Uveřejněné příspěvky občanů nemusí být totožné s názory redakce. Redakce si vyhrazuje právo upravovat a zkracovat příspěvky, aniž by byl změněn jejich smysl. Nepodepsané příspěvky jsou redakční. Anonymní texty nezveřejňujeme. Adresy inzerentů nesdělujeme. Uzávěrka příštího čísla je 16. 8. 2026.

KVIZ – SPRÁVNÉ ODPOVĚDI: 1A 2B 3B 4C 5A 6B 7C 8C 9B 10A